



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

2 de Personis perpendendis accusantium, accusatorum, & iudicu[m], &
negotiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

- 29 ¶ Ceterum ¶ variantur tempora & principia & locorum leges, & quemadmodum pœnas exasperare potuerunt reorum perniciis & criminis peritales, eadem ratione aliquando & alicubi & a pluribus regibus & nomothetis, temperata sunt legum vindicta.
- 30 ¶ Alphonfus ¶ Hispaniarum rex, cum quendam illustri prolapia maiestatis reum conuictum haberet, iudicio tacito in eum animaduertit, ne generosa reliqua domus, vnius noxa notaretur infamia, vt refert Antonius Panormitan. lib. 2. de diti. Alphon. c. 19.
- 31 ¶ Cum rebellasset in Cyrum Lydii iterum victi, Cyrus tantum illis arma & equos adimi voluit pro saeuissima pœna, iussitque illos cauponias, ludicras artes, & lenocinia exercere. Et sic gens industria quondam potens & manu strenua effeminata mollicie luxuriaque virtutem pristina perdidit. Et quos ante Cyrum inuictos bella præstiterant, in luxuriam lapsos, otium ac luxuria superauit, vt ait Iulianus, ex Trogo, lib. 1. Pena certe, si vite animalis respicias voluptatem, leuis & potius grata: sed si consideres virtutis antiquæ interitum scilicet qualibet morte. Sic enim posteris via ad virtutem præclusa, tam late promagato otio.
- 32 ¶ Aliquando ¶ S. P. Q. R. S. Cassio affectata tyrannidis damnato & necato filios eius liberandos iudicauit, Lianus lib. 5. ab urb. cond. Afinius Gallus, Dio, Cass. lib. 60. hist. infidatus sine exercitu Celsari Claudio, exilio non morte multatus est, quod neque pecuniam contraxisset, neque exercitum, & tanta deformitate esset, quod potius risui haberetur, quam periculum esset ne pro duce haberetur. Scribit Beatus Rhenanus, lib. 2. rer. German. Carolum Magnum Francorum regem, Thassilonem ducem rebellantem vxoris instigatione, quæ dolebat quod pater Desiderius Langobardorum rex, regno priuatus exsularet, lætæ maiestatis reum cum Theodone filio, quem Carolo obfidem dederat, in monasterium mutato cultu detrusisse. ¶ Lege Caroli 1. Cæsaris, de pace publica tenenda, perhumane sancitum est, vt eos qui liberi qui violata pacis peracti imperiali banno profecti fuerint, ad clientelares fundos rursum a patronis admittantur.
- 34 ¶ Mithridates ¶ rex, fumens supplicium de Attilio, qui in eius mortem coniuerauerat, socios quidem sceleris puniuit, sed seruos dimisit, cum non sua sponte, sed domino parendo deliquissent, auctore Apiano Alexand. in Mithridat.
- 35 ¶ Athenienses ¶ Aeginetorum deficientium vnicique pollicem e manu dextra reuoluerunt vt hastam ferre non possent: remos vero commode age: e possent Mytylenensium iuuentutem occiderunt. Captiuos Samiorum punctis in facie notabant, quæ noctuas referent, teste Aliano, lib. 2. de var. hist. cap. 9. Lex Rotharii regis Langobardorum, l. 1. de malef. tit. 1. lib. 1. legum Langobard. alia: Si quis contra animam regis consilauerit, consiliatus fuit animæ suæ incurrat periculum, & res eius inficientur. Linius etiam in 2. duas leges gratas fuisse populo ait, de prouocatione aduersus magistratus ad populum: & hanc de sacerdotibus cum bonis capite eius qui regni occupandi gratia consilia iniussit. ¶ In Gallia ¶ aliquando leuiter, aliquando acriter vindictam hoc crimen est, & inter insignia de eo iudicia refertur illud Senatû Parisiorum, quo vltima Aprilis 1416. Nicolaus Orgemont eius criminis reus, iussus est spectare consociorum supplicium, & multis damnatus, supplicio mortis remisso, perpetuis carceribus pane & aqua pascendus adiudicatus est, Ioan. Pape, lib. 22. Rha. sed. are. tit. 1. are. 3. Communitamen iure perduelliones vltimo supplicio puniuntur, cui adhuc adhibentur pro negotii qualitate genera alia tormentorum, vt vel rota malleis tundantur, vel equis in contraria actis distrahantur & discerpantur. Filii tamen infontes non sunt infames, vel inhabiles successioneibus, & capiunt ex testamento, & ab intestato, & ad honores possunt promoueri, vt notat Boerius, tract. de seditio § 6 num. 12.
- 37 ¶ Boerius ¶ autem in fiscum regium solum, non dominorum iudiciorum vbi sita sunt, inferuntur text. in §. fin. qua sint regalia, in vlt. feud. lib. 2. tit. 56. Specul. tit. de feud. vers. 40. inter. in l. fin. C. ad leg. Jul. maiest. Bart. in extrau. ad reprimendam qui sunt rebell. est liberos feudor. in hoc capite primo lætæ maiestatis ex coniuuratione in principem & rempublicam secundum legem. Quisquis, ibi, bonis eius omnibus fisco nostro additis. C. ad leg. Jul. maiest. Et si bona sint extra regnum, regi tamen quarantur: quemadmodum iudicatum tempore Ludouici II. regis Galliarum, Rhena, Chopin. lib. 3. de doma. reg. cap. 12. de bonis Caroli Burgundiae Iudicis, quorum pars regni Francorum, pars Germanici Imperii dominatu tenebatur: neque hoc ius pertinet ad fidei commissarium regulum, quia & regalis cognitionis, & regiorum magistratum huius criminis notio est.

¶ Sed ¶ & hac confiscatione veniunt etiam bona restitutioni obnoxia per substitutionem, quæ expirat hoc crimine, nec succedunt substituti, vt iudicatum & explicatum in confiscatione bonorum Caroli Borbonii, vt ait Liferus, in l. quisquis ad leg. Jul. maiesta. C. & tradit etiam Senatusconsulto Parisiensi placuisse Chopinus, lib. 1. de doma. cap. 8. anno Domini 1539. contra. Statius Florus, §. Cornelio felici, de iure fisc. in P. Et Bart. late l. si finita, §. si de vectigalibus, de dam. infect. in P. ¶ Scribit ¶ & Cornelius Tacitus, lib. 5. tempore Tyberii, quo plures maiestatis infimulabantur, damnatis publicatis bonis sepulturam prohibitam: eorum autem, qui se statuebant, qui scilicet mortem sibi consciscabant, humata fuisse corpora, remansisse testamenta, pretium festinandi.

De Personis perpendendis Accusantium, accusatorum, & iudicum, & negotiis.

Cap. 2.

- 1 Accusant in maiestatis crimine Personæ alioquin reuocanda ad accusatoribus.
- 2 In maiestatis crimine legitimi accusatores filii in patris, serui in dominos, socii, familiares, & alii.
- 3 Maiestatis lætæ vltio celeritatem postulat.
- 4 Reus non licebat perpetua se oratione defendere.
- 5 Maiestatis crimine accusatorum consideratio.
- 6 Ecclesiastica persona maiestatis coram quo accusandi & damnandi.
- 7 Episcoporum institutio & destitutio ad summum pertinet pontificem.
- 8 Maiestatis humana rei clerici & episcopi quibus poenæ iure pontificio subiciuntur. Et 9.
- 10 Maiestatis quo leges & negotia.
- 11 Instrumentum falsum quando ad legem Iuliam maiestatis pertinet.
- 12 Proditio ciuitatis, item quando ad hoc crimen pertinet.

In hoc crimine ¶ etiam maiestatis imminuta puniendo, cum modo admissi perpendemus personarum accusantium, accusatorum iudicumque qualiter. Sciendum itaque criminis huius atrocitatem omnes fere personas in accusationem & testimonium, admittere, vt deregatur citius & facilius coniuatio, & vt celerius vindicetur, nulla pietatis vel sexus, vel conditionis adhibita distinctione, Modest. l. famosi 7. §. l. sequunt. ad leg. Jul. maiest. in P. argum. l. mulierum 13. de accusat. lib. 48. P. tit. 1. ¶ Et proinde ¶ filii aduersus patrem & accusatio huius admittitur, & aduersus dominum serui. Quare filii Sereni, qui Tyberio paraenerat insidias, accusationes receptæ sunt, Corn. Tac. lib. 4. Annal. Et Scismas filius Datamis maximus natu a patre defecit, & ad regem Artaxerxem transit, & de defectione patris detulit, Emil. Prob. in vita Datamis. Familiares quoque & domestici in aliis criminibus si deferaunt puniendi, in hoc admittuntur. l. penult. qui accus. non poss. lib. 9. C. tit. 1. Fulsia Lucii Catiline coniuurationem detexit Pap. Lan. questionibus ad leg. Jul. maiest. in P. Socii quoque criminum admittuntur, si antequam cognita sit coniuatio eam primi detegant: quinimo & se & alios detegentes veniam accipiunt, l. quisquis §. si. eod. C. Sed si non probauerint detectum crimen, questionibus subiciuntur: vt palam fiat, quam mente, quove impellent accusauerint. Neque aduersus statum in hoc casu questionem, dignitatem vel priuilegium obicere possunt. l. 3. §. 4. eod. ¶ Si quidem ¶ hæc vindicta exigat solentiam & celeritatem, ne si detegatur conspirantibus iudicium auferant vel perniciem accelerent. Quamobrem & Agestis factum sapiens merito laudatur, qui cum aduersus rempublicam Lacedæmoniorum, conspirationem ortam non tu comperisset, leges Lycurgi continuo abrogauit, quæ de indemnatis supplicium sumi vetabant: comprehensis autem, & interfecitibus fontibus eisdem & vestigio restituit vt ait Val. Max. lib. 7. c. 2. Cicero. vi. Thucyd. Herodotus in 3. & Plutarchus, in vita Agestis. Nominus & quantum accesserit salutis reipub. ex diligentia Ciceronis consulis in Catiline de pellenda coniuuratione, vel ipsius Ciceronis testimonio in orat. contr. Catili. Dionis lib. 37. & Salsitii. ¶ Nec ¶ licebat apud Athenienses, lege prohibente, reus perpetua oratione se exculare vel defendere. Xenoph. h. lib. 1. versum Græca. Et Henricus 7. Rom. Imp. in tit. quomodo in crimine lætæ maiest. procedendū sit §. 1. post feuda. colla. 1. in aub. Sic statuit.

Hac edicti Dei propositio perpetuo valitura lege sancimus, ut in quocumque loco maiestatis crimine, & maxime ubi contra Romanorum Imperatores vel reges, aliquid quod dictum tangat asseratur commissum, postea procedat per accusationem, inquisitionem, seu denuntiationem, summarie & de plano sine strepitu & figura iudicii, prout ei, qui iurisdictioni preest, videbitur expedire. Quae verba abunde explicavit eruditissimus ibi commentariis Bartolus. ¶ Personarum porro quae in hoc crimine consideranda est qualitas in reis, non ad executionem vel iudicium omnino poenae, sed ad infirmandam religionem iudicium pertinet. Hoc crimen, inquit Modestianus, famosum ad leg. Jul. maiestatis, a iudicibus, non in occasionem ob principalem maiestatis venerationem habendum est, sed in veritate rei iudicata. Nam & persona spectanda est, an potuit facere, & ante quid fecerit, & an cogitauerit, an sana mentis fuerit, nec lubricum poenam facile ad poenam trahendum est. Diximus in principio lib. 33. quomodo iudicia perpendenda sunt, habita ratione circumstantiarum criminum, personarum, temporis, loci, & similibus, & proinde hic non repetam, quae ad omnia pertinent criminum iudicia. Constat etiam omnes, cuiuscumque sint conditionis, accusari posse. ¶ Fori tamen distinctio aliquando monet questionem. Quare hic non inutiliter quaeritur si episcopus vel alia ecclesiastica persona crimen hoc commiserit maiestatis, & in principem vel contra regni utilitatem conspirauerit, num puniendus & qua poena. Quia in reprimum dubium facit, quod maiestatis crimen vix tunc dici potest: eo quod episcopi & clerici, non sint subiectionis temporalis principis, cum clerici, 25. & constit. Friderici statutus, qua corrigi a iudicibus clericus, de episcopo, & cler. c. facit, tot. tit. de fo. comp. ap. Gregor. potissimum, c. si diligenti, eod. & tit. de cler. apud prop. episcopo in auct. neque reus maiestatis dici vere potest, qui subditus non est, vel scribit Cardinalis in c. vergentis, de heretico. Et in ea est quoque sententia Arnald. Alberici in c. quoniam, de heret. in 6. in q. 11. verfic. foreo fallit, pluribus rationibus motus, non tenet clericum crimine laesae maiestatis temporalis. Sed & hodie concilio Tridentino, in decreto de reformatione ecclesiastica, sessio 8. vel totius concilii sessione, 24. c. 5. notio grauiorum criminum episcoporum in quibus controuersia est depositionis aut degradationis, sed referuatur apostolica: vt obtinuerit eorum calumniis, quibus hifce temporibus maxime deprauatis impugnantur antiques, vel ab hereticis, vel ab his, qui ecclesiastica bona in patrimonium propria conuerrere satagunt. Accidit etiam impissimos aliquid & indignissimos ad hanc apicem promoueri i fauore familiarum, quam auxilio freti quidam sanctuarii Dei, summo cum scandalo, & Christianae fidei iactura polluant. E. eptamque vineam Nabotho praedecessori cum sanguine, in voluptatis hortos conuertunt: vt Izabelis & Achabi opera alias factum, sub specie pietatis, 3. Reg. 18. & 21. Calumniantur saepe pessimi bonos, vt episcopatus, abbatis, & aliis sacerdotibus potantur. Sicut Eusebium Arrianus eam ob rem Athanasii exilio tolli procurauit, in epistola, in concilio. N. ceno post apolo. Athanasii inter eius opera. Et nota est calumnia in DDD. Ch. ystomum, Hilarium, B. ixiumque episcopum Turonensem, quam refert Gregorius Turonensis lib. 2. 2. bistor. Franc. c. 11. Neque vehementior est calumnia, ea quae regnandi cupiditate suscipitur, vt ait Liuius, lib. 10. dec. 4. ¶ Atque constat institutionem episcoporum ad solum summum pontificem pertinere, vt non immerito idem pro destitutione consilendus veniat, c. cum & plantare, de institutio. c. cum ex iniuncto, de heretico. omnis quippe res per eandem causas dissoluitur, quibus oritur, c. 1. de reg. iur. apud Greg. l. militiam naturale eo. P. Quamquam aliquando soliti sint summi pontifices, causas episcoporum reorum ad concilia principalia episcoporum reuocare, c. 1. & fi. 3. q. 8. c. docerimus, 3. q. 9. Statutum & concilio Arelateni 3. c. 4. Caroli Magni ope & diligentia coacto, vt laici non eiciant episcopos a propriis ecclesiis, nec alios subrogare praesumant absque iudicio proprii episcopi: non enim cleus vincitur legibus secularium iudicium, c. bene quidem 96. dist. ca. ecclesia sancta Maria, de consti. Ioan. Faber, in l. cur. Etos populus, in ver. credo, de sum. iuris. C. Exstant & Caesareae constitutiones quibus episcopi, qui turbant ciuitatem, ab episcopis depositi referuntur, leg. quicumque residentibus sacerdotibus 14. & auct. si quis episcopus, de epif. & cler. C. si quis autem episcopus, de sancti. epif. coll. 9. Proinde in hoc crimine maiestatis quid statuendum sit, perdifficilis solutio: nisi dicamus monendum esse summum pontificem, vel cogendum esse concilium provinciale episcoporum, vt cognoscant de episcopi reatu. Nam propria auctoritate laicali in eos

manus iniicere, nisi fuga euitanda causa, non est iuri consonum. Atque eius facti poenituit Childebertum regem Galliae: is enim iusserat prehendi Egidium episcopum Remensem, vt maiestatis suspectum, sed increpatus ab aliis sacerdotibus, cur hominem rapi, & in custodiam retrudi praecipisset, permisit eum in vrbem suam redire, dirigens epistolas ad episcopos, vt die certa iudicio eius adessent, auctore Gregorio Turonensi, lib. 10. bistor. Franc. ca. 18. Sic P. atextatus episcopus Rothomagensis, falso maiestatis impetitus, concilio provinciali a Chilperico dimissus est, teste Aimonio: lib. 1. de gest. Franc. c. 27. Sed & ab hoc concilio provinciali adhuc referri potest notio ad summum pontificem, ca. 1. 3. q. 8. Nam & legitur Ioannem Summ. Pont. contra concilium Lugdunense, quod praesidete S. Nicetia, deiectos a sede episcopatum Salonium, Ebrodum, & Sagitarium Vapingensium, episcopos vt reos maiestatis, restituisse in sedes pristinas, Aim. d. lib. 3. c. 28. ¶ Iure tamen pontificio episcopus & clericus, qui maiestatis in primo capite reus est, de gradu deicitur seu degradatur, exutus omni officio & beneficio c. si quis laicus 22. q. 5. monasterio ad poenitentiam perpetuam addicitur: degradationem hanc quidam interpretantur continere, vt tradatur poe la reus puniendus curiae seculari, vide Ioan. Bernar. Diaz, in tract. crim. can. ca. 110. quod verum esse ex expressa iuris decisione, c. novimus, c. 27. de verb. sign. lib. 5. Decret. tit. 40. fatendum est, in primo capite legis Iuliae. De alia poena imponenda, iura non habeo quae statuunt, ¶ Tamen tamen exempla referam, primum ex concilio Tolitano 16. quod a 61. episcopis celebratum ann. Domini 693. sub Flavio Egicia rege Toleti. Sisberbertum Toletanum episcopum quod regem regno priuare & eum cum aliis conciliis interimere statuerit, fuisse honore, gradu, & beneficiis deturbatum, & perpetui exilii ergastulo damnatum: excepto si regia maiestati inde eximere eundem placuisset: eandemque tunc statutam in posterum eiusdem criminis reis, Diaz, ubi sup. facit, dist. c. si quis laicus 22. q. 5. c. vn. de pen. in extra. comm. poenam apparet. Legimus Praetextatum episcopum Rothomagensis, falso insimulatum maiestatis, odio Fredegondae reginae in exilium missum: a quo, detecta calumnia, fuit reuocatus, per Guntranum, Aim. d. lib. 3. de gest. Franc. c. 27. & 64. Verum durius actum iudicium B. unichildis alterius reginae, & Aridii episcopi Lugdunensis factionibus, in S. Desiderium episcopum Viennensem, qui ea de re fuit iussu Theoderici regis lapidatus, Idem, d. lib. c. 93. Polydorus Vergilius refert monachos Franciscanos octo, maiestatis laesae reos in Anglia extremo supplicio affectos, Poly. Ver. lib. 21. bistor. Ang. ¶ Ad tamen negoria, quae veniunt consideranda in crimine maiestatis, pertinent obseruationes eorum, quae concurrunt: num simplex criminis cogitatio, & quatenus in actum pertenerit, num per reum steterit quominus non sit executioni demandatum, ex quo capite agatur, & qual lege. Martianus Iurisconsultus l. 3. ad leg. Jul. maiest. in P. meminit. ex l. 12. Tabul. & Iulia maiestatis, reos fuisse postulatos, & ante ex lege Apuleia, vt Cicer. ait, dum de causa Norbani loquitur, 2. de Orat. quem maiestatis lege Apuleia postulatam defendit Antonius. Deinde vero fuit lex Cornelia maiestatis, cuius & meminit Cicero in Pisonem. Duumviri creabantur, & olim qui de causa perduellionis iudicarent, teste Liuius in iudicio Horatii, in 1. Quae ebat & praetor de quaestione maiestatis vt notat Alcon. Pedianus, in arg. ora. pro C. Cornelio. Ad caput tamen primum maiestatis Vlpianus refert, l. 2. ad leg. Jul. maiest. scienter falsum instrumentum conscribere, vel recitare in tabulis publicis: quia rei pub. commodis ita insidiari videtur. Et tamen perduellionis crimen quoque pertinere potest, & ad poenam l. Quisquis, si quis inuadat vel prodatur ciuitatem suam aut patriam, vt eam a potestate regia eximat: contra, si prodatur alia mere, Salyc. in l. fallaxiter, & ita ibi gl. intelligit, de abol. C. Tunc enim tenerentur lege Iulia de vi publica. cu laici ciuitates quam Romana, rei pub. nomine non veniant, gloss. & Barr. in l. 1. ad leg. Iulia. maiest. in P. vide Ang. Aret. in §. publica, de pub. iud. nisi liberae sint, & superiorem non agnoscant. Quo calu perinde maiestatis crimen est, contra eas hostili animo attentatum, ac aduersus Republicam Romanam, gloss. & Cyn. in leg. fin. de praes. long. tempo. C.

De Coniurantibus aduersus alios, quam reges. Cap. 3.

1. Maiestatis poena contra coniurantes in sanguine coniunctos reos, & alios.
2. Coniuranti in Vicarij principis qua poena afficiatur.